

VALITSEV HARIDUSSÜSTEEM EI OLE JÄTKUSUUTLIK

I Jätkusuutlikku (säätvat/kestlikku) arengut käsitletakse kui keskkonnakaitse eri vormi (Kangur, 2017)

1. Tegemist on laiaulatusliku alustalaga, kõikehõlmava kontseptsiooniga (Kangur, 2017), mille ainestikku käsitletakse õppekavas ühekülgselt (Laius), väärtustele ei läheneta ainekavades komplekselt, vaid toonitatakse paari aspekti (Aria jt, 2012).
2. Vaja on muutusi kooli ja õpetaja rollis ning seega ka õpetajakoolituses (Laius).

II Haridusuuendust takistab hariduspoliitika ja -süsteem

1. Uut ei saa luua vanades jäikades reeglites, mõõdikutes ja bürokraatias.
2. *Õiguskantsler on rõhutanud, et loobuda tuleb kõigest, mida pole vaja teha: kunstlikust sisulise mõtteta aruandlusest, silmakirjalikikest toimingutest ja nende raames peetavad koosolekud tuleks kasutada põhitööks.*
3. Elu, kogukonnad ja perekonnad on seal, kus on kool. Meie riigis notitakse väikseid kogukonnakoole ükshaaval maha.

III Killustunud teadmiste õpetamine ja mõõtmine jätkub

1. Terviklikust lõimitusest, isetegemisest, isekogemisest, aktiivsest õpetamisest on kõnelenud J. Käis ja R. Steiner; kogemusliku, praktilise, aktiivse õppe olulisusest, eluliste probleemide lahendamisest John Dewey, Lev Vygotsky, Jean Piaget'i ja Jerome Bruner. Ometi jätkub meil õpikutekstide pähetuupimisel põhinev passiivne õpetamine.
2. Eksamid viiakse arvutisse, et oleks lihtsam passiivseid teadmisi mõõta. Õppimist näitab iseseisva mõtlemise võime, loomisvõime, tunnetusvõime, maailmas orienteerumise võime ja keskendumisvõime (Vooglaid, 2015). Neid ei saa vanade mõõdikutega mõõta.

IV Õpilastel puudub koolis maailma avastamise rõõm

1. *J. Käis on rõhutanud: "Passiivselt õpetamiselt on vaja üle minna aktiivsele õpetamisele ehk isetegemisele. Ainult nii on võimalik lapse huvi maailma vastu äratada, arendada."*
2. Kurnatud õpetajad, massiivsed klassikomplektid ja lapse arengu psühholoogia kadumine õpikäsitlusest on viinud olukorrani, kus õpetajal ei ole aega ega võimalust tegeleda lapse ja tema arenguvajadustega.
3. Mõõtmine. Laps peab passiivsed teadmised vägisi pähe tuupima ja siis need välja oksendama. Seda mõõdetakse ja talle antakse hinnang.

V Õpetajad koormatakse üle ja kurnatakse ära

1. Arulage ja loovust hävitav bürokraatia, sisutud koosolekud, massiivsed klassikomplektid, utoopiline materjalimaht ei lase õpetajal teha oma põhitööd: tegeleda lapse ja tema arenguvajadustega ning arendada oma ainevaldkonda. Klassi ees seisab surmväsinud ja kurnatud õpetaja, kelle tervis ja närvid on läbi.
2. Õpetaja ei ole ori, käsu täitja ega teenindaja. Ta on maa sool, ühiskonna vääriskivi, iseseisev mõtleja, jätkusuutlikkuse kandja.

KASUTATUD KIRJANDUS

Aria, K., Kirss, L. & Peterson, K. (2012). Säästvat arengut toetav haridus ja selle edendamise võimalused Eestis. Poliitikaanalüüs nr 2, Poliitikauuringute Keskus PRAXIS. Kangur, M. (2017). Milleks säästva arengu haridus? <https://edasi.org/7219/milleks-saastva-arengu-haridus/> Käis, J. Kooli-raamat. Laius, A. Säästva arengu haridus (SAH). Säästva arengu mõiste. <https://sisu.ut.ee/keskkond/s%C3%A4%C3%A4stva-arengu-haridus-sah-s%C3%A4%C3%A4stva-arengu-m%C3%B5iste> Madise, Ü. (2018) kõne riigikogus “Riigireform ja hea halduse põhialused” Suurväli, M. (2011). Säästvat arengut toetav haridus ei ole õppeaine. Keskkonnaharidusleht 18. november. <http://www.bioneer.ee>. Vooglaid, Ülo. (2015). Objektiiv- mõtestatult haridusest. <http://ylokool.com/helisalv/objektiiv/objektiiv-motestatult-haridusest/>